

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 25.8.2014.
COM(2014) 535 final

**IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU, EUROPSKOM
GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA**

Izvešće o provedbi i relevantnosti plana rada za kulturu 2011. – 2014.

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU, EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA

Izvješće o provedbi i relevantnosti plana rada za kulturu 2011. – 2014.

1. UVOD

Jedna od najvećih prednosti Europe njezina su kultura i raznolikost kulturnog izričaja. Kao ishodište vrijednosti, identiteta i osjećaja građanstva kulturom se pridonosi dobrobiti građana te socijalnoj koheziji i uključenosti. Njome se također potiče gospodarski rast, otvaranje radnih mjesta i vanjska trgovina.

Europska komisija je 2007. predložila da se europska kulturna suradnja usmjeri na tri strateška cilja navedena u europskoj agendi za kulturu:

- promicanje kulturne raznolikosti i međukulturnog dijaloga;
- promicanje kulture kao katalizatora kreativnosti i rasta te
- promicanje kulture kao ključnog elementa vanjskih odnosa EU-a.

Agendu je podržalo Vijeće i njezini prioriteti kasnije su odraženi u dva plana rada Vijeća za kulturu.

Vijeće je 2010. donijelo drugi plan rada za razdoblje 2011. – 2014. nakon što je zaključilo da je plan rada Vijeća za kulturu 2008. – 2010. predstavljao novu i važnu fazu razvoja suradnje država članica u području kulture te da se njime poboljšala usklađenost i vidljivost europskih mjera u tom području.

Duboko ukorijenjen u ta tri glavna cilja novi plan rada temelji se i na potvrdi država članica EU-a da se kulturom može pridonijeti ostvarenju ciljeva pametnog, održivog i uključivog razvoja utvrđenih u strategiji Europa 2020.

Prilikom donošenja sadašnjeg plana rada za kulturu u prosincu 2010. Vijeće je pozvalo Komisiju da prije kraja prvog polugodišta 2014. dostavi završno izvješće o njegovoj provedbi i relevantnosti na temelju dobrovoljnih priloga država članica. Izvješće bi trebalo poslužiti kao podloga za pripremu sljedećeg plana rada.

U ovom izvješću najprije se analizira napredak ostvaren u provedbi šest sektorskih prioriteta područja iz plana rada korištenjem metoda rada koje je predvidjelo Vijeće, kao što je otvorena metoda koordinacije (OMK). Nakon toga, oslanjajući se na neovisnu evaluaciju kojom je OMK ocijenjen kao alat za provedbu agende za kulturu¹ te na priloge država članica za potrebe istraživanja Komisije iz 2014., u izvješću se također donose pouke u pogledu relevantnosti plana rada i njegovih instrumenata. U posljednjem poglavlju navode se preporuke za korake koje treba poduzeti u pogledu sadržaja i metoda rada sljedećeg plana rada za kulturu nakon 2014.

---

¹ „Evaluacija otvorene metode koordinacije i strukturiranog dijaloga kao provedbenih alata agende za kulturu na razini EU-a” koju je izradila međunarodna konzultantska tvrtka Ecorys (2013.).

2. NAPREDAK U OSTVARENJU CILJEVA PLANA RADA 2011. – 2014.

U planu rada za kulturu za razdoblje 2011. – 2014. postavljen je ambiciozni okvir suradnje i navedeno šest prioritetnih područja za djelovanje na ostvarenju ciljeva europske agende za kulturu te cilja pametnog, uključivog i održivog rasta iz strategije Europa 2020. Prioritetna područja jesu:

- kulturna raznolikost, međukulturni dijalog te dostupna i inkluzivna kultura;
- kulturne i kreativne industrije;
- vještine i mobilnost;
- kulturno naslijeđe, uključujući mobilnosti zbirke;
- uloga kulture u vanjskim odnosima i
- kulturna statistika.

U sljedećem odjeljku analizira se napredak u provedbi ključnih aktivnosti predviđenih planom rada za svaki od šest sektorskih prioriteta.

2.1 Kulturna raznolikost, međukulturni dijalog te dostupna i inkluzivna kultura

Međukulturni dijalog je glavni cilj europske agende za kulturu. Osim toga, međukulturnim dijalogom i sudjelovanjem u kulturnim aktivnostima može se osnažiti socijalna kohezija i pridonijeti uključivom rastu.

Stručnjaci iz država članica najprije su se usmjerili na ulogu javno financiranih kulturnih ustanova u promicanju dostupnosti kulture uz korištenje OMK-om. Nakon što su proanalizirali više od 80 politika i praksi – obuhvaćenih priručnikom o dobroj praksi objavljenom 2013.² – zaključili su da je problem dostupnosti istodobno i problem nedostatka interesa javnosti zbog čega treba poticati „razvoj publike”.

Na temelju tih zaključaka druga stručna skupina OMK-a usmjerila se na politike i dobru praksu u području javne umjetnosti te na kulturne ustanove kao pomagače razmjena među kulturama i među društvenim skupinama. Njezin je zaključak bio da bi kulturne ustanove trebale prilagoditi svoje programe (npr. kazališne predstave, izložbe itd.) kako bi ih učinile relevantnima za različitu publiku. One bi također trebale:

- imati osoblje koje razumije različite potrebe;
- uložiti napore kako bi doprle do nove publike i
- stvoriti prostor za susrete unutar ustanova.³

S obzirom na to da je obraćanje djeci školskoga uzrasta i mladima najočigledniji način osiguravanja publike u budućnost, treća radna skupina OMK-a trenutačno je usmjerena na razvijanje kulturne svijesti i kulturnog izričaja putem obrazovanja na svim razinama.⁴

2.2 Kulturni i kreativni sektor

---

² http://ec.europa.eu/culture/policy/strategic-framework/documents/omc-report-access-to-culture_en.pdf

³ http://ec.europa.eu/culture/library/reports/201405-omc-diversity-dialogue_en.pdf

⁴ Ta skupina OMK-a trebala bi završiti s radom u 2015.

Kulturni i kreativni sektor (KKS) ključno je ishodište kulturne raznolikosti i predstavlja 4,5 % BDP-a EU-a. Budući da je prepoznata njegova važnost za ostvarenje cilja pametnog i održivog rasta iz strategije Europa 2020., KKS je određen kao drugi prioritet plana rada. U planu rada predviđaju se brojne aktivnosti koje bi trebale provoditi Komisija i skupine OMK-a.

U 2012. Komisija je objavila sveobuhvatnu strategiju za promicanje kulturnih i kreativnih sektora EU-a u zapošljavanju i rastu⁵ koja se temeljila na odgovorima na Zelenu knjigu iz 2010. o „oslobađanju potencijala kulturnih i kreativnih industrija”.⁶ U toj se strategiji države članice pozivaju na razvijanje novih modela upravljanja na nacionalnoj i regionalnoj razini koji će se temeljiti na suradnji među različitim sektorima i politikama, kako bi se u cijelosti oslobodio potencijal KKS-a i kako bi se pomoglo da se KKS prilagodi izazovima globalizacije i digitalizacije.

Strategijom je također utrt put za povećanu suradnju u području KKS-a u odnosu na važne inicijative različitih odjela Komisije. Primjerice, Europski savez kreativnih industrija, u okviru kojeg se kombiniraju modeli informiranja o politikama i testiranje modela pristupa financiranju i inovacijama, pozvan je da svoje rezultate podijeli sa stručnjacima iz odgovarajućih skupina OMK-a.

Tri skupine OMK-a radile su na tom prioritetnom području. Dvije skupine OMK-a izradile su izvješća o najboljoj praksi, jedan o strateškoj upotrebi strukturnih fondova u cilju najboljeg iskorištavanja potencijala KKS-a (2012.),⁷ i drugi o strategijama potpore izvozu i internacionalizaciji KKS-a (2014.).⁸ Oba izvješća postala su korisni alati za kreatore politika na nacionalnoj i regionalnoj razini te se često citiraju kao referentni dokumenti.

Treća radna skupina OMK-a usmjerena je na postojeće programe financiranja KKS-a u državama članicama EU-a. Ta je skupina osnovana 2014. i zadužena je za izradu izvješća o dobroj praksi u vezi s financijskim instrumentima za mala i srednja poduzeća u KKS-u do kraja 2014. Poput ostalih skupina OMK-a i ova će pridonijeti izradi preporuka za osmišljavanje politika kojima će se ojačati doprinos KKS-a pametnom i održivom rastu.

2.3 Vještine i mobilnost

Kada putuju i rade unutar EU-a umjetnici pridonose stvaranju europskog zajedničkog kulturnog prostora. S većom mobilnosti povećavaju se i njihove mogućnosti za širenje publike, napredovanje u karijeri, a ona općenito pridonosi i kreativnosti i inovativnosti.

Kako bi pridonijela poboljšanju političkog okvira, jedna radna skupina OMK-a je 2012. izdala izvješće sa sažetim i praktičnim savjetima kreatorima politika pod naslovom „uspostavljanje čvrstog okvira za mobilnost umjetnika: pet ključnih načela”.⁹ Druga radna skupina OMK-a,

---

⁵ COM(2012) 537

⁶ COM(2010) 183

⁷ http://ec.europa.eu/culture/policy/strategic-framework/documents/structural-funds-handbook_en.pdf

⁸ http://ec.europa.eu/culture/library/reports/eac-omc-executive-summary-ccs-strategies_en.pdf

⁹ http://ec.europa.eu/culture/policy/strategic-framework/documents/omc-report-mobility-of-artists_en.pdf

osnovana 2013., izradit će do kraja 2014. priručnik dobre prakse za stipendije za boravak umjetnika.

Umjetnici koji se kreću unutar EU-a suočavaju se s mnogim izazovima, uključujući nedostatak sveobuhvatnih informacija o administrativnim pitanjima kao što su vize i socijalno osiguranje. Stoga je u okviru plana rada jedna stručna skupina koju je sazvala Komisija oblikovala zajedničke standarde za usluge informiranja i savjetovanja namijenjene umjetnicima i kulturnim djelatnicima koji žele postati mobilnijima.¹⁰ Države članice sada mogu upotrebljavati taj skup standarda za stvaranje ili izmjenu postojećih informativnih portala. To je primjerice slučaj u Njemačkoj i Austriji.

Međutim, i kada su informacije dostupne, pravila koja se odnose na vize, socijalno osiguranje i prekogranično oporezivanje ostaju složena, osobito u slučaju umjetnika koji rade kratkoročne poslove i ovisno o različitim statusima zaposlenja preko granica. Iz tog je razloga Komisija u okviru plana rada organizirala dva seminara u 2013. i 2014. na kojima je okupila relevantno osoblje iz Komisije, država članica i kulturnog sektora. Njihov je cilj bio olakšati razmjenu dobre prakse i ponuditi određeni broj preporuka. One, primjerice, uključuju preporuke o stvaranju većeg broja višejezičnih informativnih portala u državama članicama ili o potrebi za boljom koordinacijom među upravama i većom usklađenosti s najnovijim zakonodavstvom EU-a o koordinaciji u području socijalnog osiguranja.

Na razini EU-a Komisija je 1. travnja 2014. donijela „vizni paket” koji uključuje novu vrstu „vize za privremeni boravak” kojom se osobama koje nisu građani EU-a dopušta ulazak u schengenski prostor i kretanje unutar njega u razdoblju od najviše godine dana¹¹. To bi se, primjerice, moglo primijeniti na umjetnike koji nastupaju uživo i one koji nastupaju u cirkusu. U pogledu poreza stručna skupina koju je osnovala Komisija i u kojoj su predstavnici sektora javnih izvedbi pomoći će u utvrđivanju poreznih problema s kojima se suočavaju pojedinci uključeni u prekogranične aktivnosti unutar EU-a te utvrđivanju dobre prakse.

U ovom prioritetnom području težište je stavljeno i na vještine. Među temama kojima se bavila stručna skupina su promicanje kreativnih partnerstava, utvrđivanje i razvijanje vještina putem vijeća kulturnog sektora te promicanje medijske pismenosti. U 2013. skupina OMK-a izradila je politički priručnik¹² u kojem su identificirana uspješna kreativna partnerstva i prakse te izrađeni njihovi modeli kako bi se potakla interakcija među kulturnim i kreativnim sektorom i ostalim sektorima kao što su sektor obrazovanja i osposobljavanja te poslovni sektor. Skupina je zaključila da su kreativna partnerstva jeftini alati snažnog učinka kojima se može pridonijeti razvoju stavova koji su ključni za inovativnost i kreativnost i kojima se ujedno može pridonijeti prevenciji ili rješavanju problema napuštanja školovanja.

2.4 Kulturno naslijeđe, uključujući mobilnost zbirki

Europsko kulturno naslijeđe mnogo je više od riznice znanja, ono je i zajedničko bogatstvo i opće dobro. Naslijeđe ima veliku važnost u definiranju identiteta europskih građana te je izvor

---

¹⁰ http://ec.europa.eu/culture/library/publications/mobility-info-standards_en.pdf

¹¹ Međutim, bez zadržavanja dužeg od 90 dana u jednoj državi članici unutar razdoblja od 180 dana.

¹² http://ec.europa.eu/culture/library/reports/creative-partnerships_en.pdf

socijalne kohezije i gospodarskog rasta. Njime se stoga može pridonijeti ostvarenju ciljeva strategije Europa 2020.

Skupina OMK-a je 2012. proučavala načine za pojednostavnjenje procesa posudbe kulturnih dobara među državama članicama. Donijela je praktične preporuke i alate koji sadržavaju smjernice za uvođenje:

- programa državnih odšteta, podijeljene odgovornosti i procjene rizika;
- kontrolnog popisa za vrednovanje;
- najbolje prakse za procjenu rizika i smanjenje troškova prijevoza te
- višejezičnog pojmovnika.

Kako bi se taj posao priveo kraju, provedeno je komparativno istraživanje radi analize sustava za vrednovanje umjetničkih djela za potrebe osiguranja, državne odštete i podijeljene odgovornosti.¹³

Digitalizacija je bilo drugo ključno područje rada, s naglaskom na filmsku baštinu i Europeanu, europsku digitalnu knjižnicu i arhiv.¹⁴ Komisija je 2011. donijela preporuku o digitalnom očuvanju i digitalizaciji te o internetskoj dostupnosti kulturnog materijala. Ona je od država članica zatražila da pojačaju svoje napore i više uključe privatni sektor u digitaliziranje kulturnih materijala. Sa svoje strane Komisija je uključila Europeanu među infrastrukture digitalnih usluga koje imaju pravo na potporu iz Instrumenta za povezivanje Europe. Komisija je također osigurala dostupnost sučelja i sadržaja Europeane za osobe s invaliditetom.

Naposljetku, *ad-hoc* stručna skupina koju je sazvala Komisija proučila je izvedivost izrade europskih smjernica i etičkog kodeksa za dubinsku analizu u borbi protiv nedopuštene trgovine kulturnim dobrima. Skupina je predložila da se pričekava donošenje revidirane Direktive 93/7/EEZ¹⁵ o povratu kulturnih predmeta nezakonito iznesenih iz državnog područja države članice prije poduzimanja daljnjih mjera.

Komisija je kao popratni dokument te u svrhu daljnjeg unapređenja tog rada u lipnju 2014. predstavila strateški dokument u kojem se poziva na veću suradnju na razini EU-a uz dopuštanje integriranog pristupa kojim bi se moglo pomoći europskom kulturnom sektoru u suočavanju s postojećim izazovima te se pozivaju dionici kulturnog naslijeđa da u potpunosti iskoriste mogućnosti postojećih programa financiranja EU-a.¹⁶

2.5 Uloga kulture u vanjskim odnosima EU-a

Kultura je u agendi za kulturu prepoznata kao ključni element vanjskih odnosa EU-a. U planu rada predviđeno je nekoliko aktivnosti u tom području, kao što je organiziranje zajedničkih

---

¹³ http://ec.europa.eu/culture/policy/strategic-framework/documents/omc-report-mobility-of-collections_en.pdf;
http://ec.europa.eu/culture/policy/strategic-framework/documents/toolkit-mobility-of-collections_en.pdf

¹⁴ <http://www.europeana.eu/>

¹⁵ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31993L0007:en:HTML>

¹⁶ Komunikacija Komisije „Na putu prema integriranom pristupu kulturnom naslijeđu Europe” (COM) 2014. 477 završna verzija.

neslužbenih sastanaka viših dužnosnika ministarstava kulture i ministarstava vanjskih poslova. Tim bi se aktivnostima ujedno poduprli ciljevi strategije Europa 2020. i ciljevi agende za kulturu.

Predsjedništva EU-a organizirala su nekoliko takvih sastanaka kojima se pridonijelo razvoju strateškog pristupa kulturi u vanjskim odnosima EU-a. Osim toga, Komisija je 2012. sazvala stručnu skupinu zaduženu za proučavanje tog područja. Ona je izradila niz preporuka i načela za razvoj strateškog pristupa kulturi u vanjskim odnosima EU-a, pri čemu je Kina poslužila kao pokusni slučaj. Ministri kulture iz država članica EU-a podržali su taj pristup tijekom političke rasprave u svibnju 2013.

Ratifikacija Konvencije UNESCO-a iz 2005. i njezini ciljevi u pogledu zaštite i promicanja raznolikosti kulturnog izričaja zagovarali su se u odnosima s trećim zemljama, kao što je bio slučaj tijekom ministarske konferencije u Tbilisiju u lipnju 2013.,¹⁷ ili zajedničkim izjavama o kulturi koje su potpisane sa strateškim partnerima EU-a.¹⁸

2.6 Kulturna statistika

Usporedive statistike o doprinosu kulture gospodarstvu i socijalnoj koheziji ključne su za politike utemeljene na činjenicama. Međutim, još uvijek nije uspostavljen djelatan europski sustav za kulturnu statistiku. Jedini podaci koji se mogu upotrijebiti su oni koje prikupljaju države članice i te je podatke jako teško međusobno uspoređivati, među ostalim, zbog razlika u definicijama područja kulture i njegovih granica. U svibnju 2012. projektom „ESSnet kultura”¹⁹ predložen je metodološki okvir za prikupljanje usporedivih podataka o kulturi širom EU-a. Za njegovu će provedbu biti potreban daljnji doprinos Eurostata i pomoć nacionalnih statističkih ureda. S tim u vezi u Eurostatu je započeo rad na razvoju i prikupljanju redovitih europskih statističkih podataka o kulturi i očekuje se da će se prvi rezultati vidjeti od 2015. Eurostat je 2011. objavio i novo izdanje svoje džepne knjige o kulturnoj statistici.²⁰

U planu rada od Komisije se također traži poboljšanje statističkih podataka o mobilnosti umjetnika. Međutim, stručna skupina koju je sazvala Komisija zaključila je da su je metodološki problemi spriječili da razvije pouzdani pristup uzorkovanja za mjerenje mobilnosti umjetnika i kulturnih djelatnika.

3. METODE RADA

Alati i metode rada za provedbu plan rada uključivali su održavanje sastanaka OMK-a radnih skupina stručnjaka iz država članica, stručnih skupina koje je sazvala Komisija te sastanke viših dužnosnika u organizaciji predsjedništava EU-a, izradu studija i izvješća.

3.1 Otvorena metoda koordinacije (OMK)

---

¹⁷ Na ministarskoj konferenciji Istočnog partnerstva koja je u lipnju 2013. održana u Gruziji, zemlje Istočnog partnerstva potvrdile su svoju spremnost na potpunu provedbu Konvencije.

¹⁸ Primjerice Brazil, Kina i Meksiko.

¹⁹ http://ec.europa.eu/culture/library/reports/ess-net-report_en.pdf

²⁰ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-32-10-374/EN/KS-32-10-374-EN.PDF

OMK je fleksibilan i neobvezujući okvir za strukturiranje suradnje među državama članicama u području kulture uspostavljen sa svrhom ostvarenja strateških ciljeva i poticanja razmjene najbolje prakse. OMK je bio najčešće korištena metoda za postizanje rezultata u skladu s planom rada za razdoblje 2011. – 2014.

Skupine su u prosjeku bile sastavljene od 25 stručnjaka koji su predstavljali jednak broj država članica. Stručnjaci su dolazili iz različitih područja i predstavljali su nacionalna ministarstva, akademski sektor i civilno društvo.

Svi članovi skupina OMK-a pozvani su da šire svoje rezultate na nacionalnoj i regionalnoj razini. Planovi za širenje rezultata koji su uvedeni na prijedlog Komisije bili su korisni. Komisija je također imala aktivnu ulogu u dijeljenju rezultata na europskoj razini te na relevantnim konferencijama kao što su Europski kulturni forumi održani 2011. i 2013.

3.2 Strukturirani dijalog s civilnim društvom

U zaključcima Vijeća kojima je donesen novi plan rada od Komisije i država članica zatraženo je da se redovito savjetuju s dionicima i informiraju ih o napretku i rezultatima koji su postignuti u provedbi plana rada.

Komisija je redovito pozivala platformu za međukulturalnu Europu, platformu za dostupnost kulture i platformu za kulturne i kreativne industrije da sudjeluju u sastancima OMK-a. Te su platforme dio strukturiranog dijaloga koji je Komisija vodila s civilnim društvom od 2008.

Neke države članice poput Austrije organizirale su seminare kako bi objavile rezultate OMK-a relevantnim dionicima.

3.3 Informiranje trećih zemalja

Države kandidatkinje, članice Europskog udruženja slobodne trgovine i druge zemlje koje sudjeluju u programu EU-a Kultura informirane su o poslu koji je obavljen u skladu s planom rada.

4. STEČENA ISKUSTVA

4.1 Relevantnost i utjecaj plana rada za razdoblje 2011. – 2014.

Komisija je 2013. zatražila vanjsko evaluacijsko izvješće²¹ kojim se trebala obuhvatiti relevantnost, učinkovitost i održivost OMK-a kao alata za provedbu europske agende za kulturu i plana rada za kulturu.

U izvješću je zaključeno da se iz raspona aktivnosti koje su poduzete te razina sudjelovanja i rezultirajuće angažiranosti može vidjeti da se procesom OMK-a podržalo postizanje političkih ciljeva agende za kulturu.

---

²¹ „Evaluacija otvorene metode koordinacije i strukturiranog dijaloga kao provedbenih alata agende za kulturu na razini EU-a” koju je izradila međunarodna konzultantska tvrtka Ecorys.

U njemu se ističe da su se teme kojima su se bavile obje generacije²² procesa OMK-a općenito pokazale podjednako relevantnima u donošenju politika na nacionalnoj razini i na razini EU-a te da su radne skupine odgovorile na potrebe za uzajamnim učenjem. Dokazi ukazuju da je ispunjena dvojaka potreba: za dijeljenjem prakse drugih zemalja i učenjem iz nje te za učenjem o razvoju politika EU-a u područjima od posebne važnosti za nacionalne interese i sudjelovanjem u tom procesu.

Sudjelovanje na sastancima OMK-a u cjelini je bilo zadovoljavajuće. Kvaliteta provedenih aktivnosti povećana je zahvaljujući raznolikom sastavu u kojem su bili dužnosnici, djelatnici i vanjski stručnjaci. Ocjenjivači su ukazali na to da je jedan od najvažnijih čimbenika u smislu profila sudionika povezanost pojedinaca s ključnim donositeljima političkih odluka u matičnoj državi (npr. u ministarstvima).

Zaključili su da su se koristi i utjecaj OMK-a uglavnom odnosili na uzajamno učenje, razmjenu najbolje prakse i uspostavljanje europskih mreža znanja za konkretne kulturne teme. Iako je bilo teško ocijeniti razmjere ukupnog utjecaja OMK-a, prema njihovu mišljenju neke njegove aktivnosti i rezultati zaista su upotrijebljeni za nacionalne politike dok bi se dio tih rezultata mogao izravno pripisati OMK-u.

Ocjenjivači su primijetili i da postoji potencijal za postizanje većeg utjecaja uspostavljanjem jačih veza i boljih kanala za razmjenu informacija među sudionicima OMK-a i ključnih donositelja odluka na nacionalnoj razini.

Komisija je 2014. provela istraživanje u kojem su sudjelovale sve države članice EU-a. Prema njegovim rezultatima, 86 % država članica smatra da je plan rada usmjeren na prave prioritete, a 85 % njih misli da je njihova provedba uglavnom bila u skladu s očekivanjima njihovih vlada. Osim toga, 75 % složilo se da je plan rada imao pozitivan utjecaj na kulturni sektor njihove države te da je bio relevantan za razvoj njezine kulturne politike. Približan broj ispitanih (72 %) izjavio je da je plan rada bio relevantan za provedbu kulturne politike u njihovoj državi, a 21 % se nije složilo s tim.

Države članice bile su nešto podijeljenijeg mišljenja o ulozi plana rada u koordiniranju kulturne politike na razini EU-a – 67 % njih smatralo je da je koordinacija poboljšana, a 25 % se nije složilo s tim. Slično tome, 68 % se složilo s tim da je plan rada za posljedicu imao bolje prepoznavanje doprinosa kulture u postizanju općih ciljeva strategije Europa 2020., a 18 % nije dijelilo to mišljenje. Naposljetku, 65 % se složilo s tim da se planom rada poboljšala koordinacija između EU-a i kulturnih dionika, a samo 10 % nije dijelilo to mišljenje.

4.2. Relevantnost i utjecaj alata i metoda rada

U planu rada upotrijebljene su ispravne strukture i metode rada, mišljenje je 86 % država članica.

---

²² 2008. – 2010. i 2011. – 2014.

Vanjski ocjenjivači analizirali su ukupno deset skupina OMK-a. Zaključili su da su rezultati druge generacije OMK-a (2011. – 2014.) znatan napredak, s naglaskom na izdavanje više praktičnih materijala kao što su vodiči, priručnici, alati itd. Primijetili su da bi moglo doći do smanjene kvalitete rezultata zbog vremenskog pritiska, stoga su preporučili eventualno produženje trajanja (i/ili povećanje broja sastanaka) ciklusa radne skupine OMK-a.

Ocjenjivači su primijetili da općenito postoji široka podrška načinu na koji OMK trenutačno funkcionira, što je potvrđeno istraživanjem Komisije u kojem je 93 % država članica imalo pozitivno mišljenje o rezultatima OMK-a i njegovoj ulozi u provedbi plana rada. Oni su nadalje ustanovili da su organizacija i upravljanje procesom OMK-a bili učinkoviti te da je postojao pozitivan stav prema podršci koju je ponudila Komisija.

Ocjenjivači su predložili da bi u proces OMK-a trebalo uključiti više studijskih posjeta kojima bi se moglo pridonijeti daljnjem povećanju interakcije i angažiranosti. Predložili su i zauzimanje temeljitijeg pristupa uz oslanjanje na činjenice radi daljnjeg povećanja kvalitete rezultata.

Ocjenjivači su primijetili da je interakcija između radnih skupina OMK-a i procesa strukturiranog dijaloga u koji je uključeno civilno društvo bila vrlo ograničena te da postoje moguće koristi od bolje integracije. Primijetili su i da bi trebalo izbjegavati pretjeranu strogost i nepotrebnu institucionalizaciju, umjesto čega bi trebalo uvoditi veću fleksibilnost gdje god je to moguće. To bi omogućilo prilagodbu tema za raspravu potrebama sudionika, a sudjelovanje bi moglo postati fleksibilnije jer bi se svim zainteresirani organizacijama dala prilika da pridonese dijalogu.

5. PREMA NOVOM PLANU RADA ZA KULTURU

5.1 Trajanje i metode rada

Prema istraživanju Komisije iz 2014., 68 % država članica EU-a željelo bi da se novim planom rada za kulturu obuhvati četverogodišnje razdoblje, a 73 % bi željelo da se izradi evaluacija na polovini razdoblja.

Komisija stoga predlaže da se novim planom rada obuhvati četverogodišnje razdoblje od 2015. koje će se podijeliti u dvije dvogodišnje faze. Temeljito revizijom na polovini razdoblja predviđenom za 2016. omogućila bi se izmjena plana rada s obzirom na nove izazove ili povratak na pitanja koja su se rješavala u skladu s prethodnim planovima rada, ali koja nisu određena prioritetnima 2015. Svaka faza trebala bi uključivati najviše četiri stručne skupine OMK-a koje bi usporedno radile što bi Komisiji omogućilo da učinkovito podrži proces, a Vijeću i predsjedništvima EU-a da upotrijebe rezultate plana rada. Druga moguća poboljšanja će se ispitati pri planiranju novog plana rada koji bi se trebao primjenjivati od 2015.

5.2. Izazovi koje treba rješavati i tematski prioriteti

Politička rasprava održana je na sastanku Vijeća u svibnju 2014. kao priprema za novi plan rada Vijeća za kulturu. Ministri kulture iz država članica EU-a utvrdili su određeni broj izazova koje treba rješavati u okviru europske suradnje u području kulture:

- utjecaj digitalizacije na kulturu i kulturne subjekte;
- istraživanje novih modela financiranja kulture kao odgovor na promjene financijskog konteksta;
- promicanje dostupnosti kulture i sudjelovanja u njoj, uključujući i digitalnim sredstvima;
- pružanje odgovora na promjene modela upravljanja u području kulture;
- bolje razumijevanje i mjerenje utjecaja kulture i
- promicanje međusektorske važnosti politike u području kulture (uključivanje).

Ministri su potvrdili svoj interes za kulturno naslijeđe i razvoj kulturnog i kreativnog sektora. Složili su se i s tim da je očuvanje kulturne raznolikosti ključni razlog za bolje koordiniranje djelovanja. Istaknuta je i potreba za započinjanjem s pripremama za sljedeću fazu Europskih strukturnih i investicijskih fondova.

Ta područja djelovanja u potpunosti su usklađena s glavnim ciljevima europske agende za kulturu i sa strategijom Europa 2020. Pojednostavnjenim planom rada s težištem na određenom broju ograničenih, ali važnih prioriteta omogućilo bi se ostvarivanje rezultata jasnije dodane vrijednosti. Komisija stoga preporučuje da se novim planom rada obuhvate sljedeća prioritetna područja:

- podržavanje kulturne raznolikosti i dostupnosti kulture;
- kulturno naslijeđe;
- promicanje inovacija koje proistječu iz kulturnog i kreativnog sektora, uključujući digitalne inovacije i
- poboljšanje upravljanja u području kulture i njezinog uključivanja.

O tim će se prijedlozima, među ostalim, raspravljati tijekom izrade sljedećeg plana rada.

5.3 Metode rada

Otvorena metoda koordinacije (OMK)

Iako su države članice zadovoljne s načinom upotrebe OMK-a, moguća su manja poboljšanja u načinu funkcioniranja na temelju neovisne vanjske evaluacije i istraživanja Komisije. Svaki proces OMK-a trebao bi imati dobro utvrđene i praktične rezultate. Ako je moguće, Komisija će u svrhu podrške naručivati istraživanja kako bi se ojačala baza dokaza. Trajanje radnih skupina OMK-a trebalo bi se produljiti s jedne i pol godine na dvije godine tijekom kojih bi se održalo ukupno šest sastanaka. Uzajamno učenje moglo bi se poboljšati studentskim posjetima koji bi se trebali uvesti za vrijeme OMK-a.

Strukturirani dijalog s civilnim društvom

U skladu s preporukama vanjskih ocjenjivača Komisija namjerava nastaviti održavati redoviti dijalog s civilnim društvom, iako će taj proces mijenjati dopuštanjem veće otvorenosti,

uključivosti i fleksibilnosti u pogledu doprinosa civilnog društva. Komisija će uspostaviti obnovljeni strukturirani dijalog s naglaskom na konkretne inicijative i teme povezane s onima iz novog plana rada, uz minimalnu podršku administrativnim funkcijama. Obnovljeni strukturirani dijalog i njegovi sudionici osigurat će stručno znanje koje se može dijeliti s odgovarajućim stručnim skupinama OMK-a.

Komisija također namjerava i dalje se koristiti dvogodišnjim Europskim kulturnim forumima za objavu rezultata plana rada europskim dionicima.

5.4 Korištenje rezultatima na nacionalnoj i europskoj razini

Iako se pokazalo da je OMK dobar okvir za umrežavanje i uzajamno učenje uprava EU-a, kanaliziranje preporuka stručnih skupina u donošenje politika na nacionalnoj i europskoj razini i dalje je izazov. Za rješavanje tog pitanja širenje rezultata na regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini mora biti među prioritetima novog plana rada. U tome bi moglo pomoći i održavanje redovitih razgovora između država članica i glavnih direktora Komisije za kulturu.

Neke države članice predložile su jačanje poveznice između političkih prioriteta EU-a i rezultata plana rada. To bi se moglo postići uvođenjem odgovarajućih zaključaka OMK-a u dnevni red sastanaka Vijeća i osiguravanjem jasnijeg uključivanja prioriteta plana rada među prioritete trojnog predsjedništva.

6. ZAKLJUČAK

Europski parlament, Vijeće, Gospodarski i socijalni odbor te Odbor regija pozivaju se da ovo izvješće prime na znanje.

Vijeće se poziva da upotrijebi ovo izvješće kao podlogu za pripremu sljedećeg plana rada EU-a za kulturu te da razmotri prijedloge u vezi s izazovima koje treba rješavati i izmjene načina rada utvrđene u tom izvješću.